

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 17 0 Rs 116603 24 Rev
Sarajevo, 25.09.2024. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Marijane Omerčaušević kao predsjednice vijeća, Slavice Čindrak i Fatime Mrdović, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice H.Z., kćeri I., iz C..., zastupana po punomoćniku Hadžalić Kenanu, advokatu iz Cazina, protiv tužene JU Osnovna škola „Harmani II“ Bihać, ul. Ešrefa Kovačevića bb, Bihać, zastupana po punomoćniku Selmanović Ajdinu, advokatu iz Bihaća, radi poništenja odluke, v.sp. 5.001,00 KM, odlučujući o reviziji tužiteljice na presudu Kantonalnog suda u Bihaću broj: 17 0 Rs 116603 24 Rsž od 25.04.2024. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 25.09.2024. godine, donio je slijedeću:

P R E S U D U

Revizija se dopušta, usvaja i drugostepena presuda preinačava na način da se žalba tužene odbija i prvostepena presuda potvrđuje.

Tužena je dužna tužiteljici nadoknaditi troškove sastava revizije u iznosu od 540,00 KM, u roku od 30 dana od prijema ove presude.

Zahtjevi tužene za naknadu troškova sastava žalbe i sastava odgovora na reviziju se odbijaju.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Bihaću broj 17 0 Rs 116603 21 Rs od 17.01.2024. godine usvojen je zahtjev tužiteljice za povrat na posao od 18.05.2021. godine i naloženo tuženoj da tužiteljici uspostavi radno – pravni odnos, te istu vrati i rasporedi na posao počev od 18.05.2021. godine, kao dana podnošenja zahtjeva, a koji posao je vršila temeljem Ugovora o radu br. 499-19/18 od 04.04.2018. godine i da joj naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.260,00 KM, sve u roku od 15 dana od dana prijema prijepisa presude pod prijetnjom izvršenja
Zahtjevi, tužiteljice za naknadu troškova parničnog postupka u iznosu od 188,28 KM i tužene za naknadu troškova parničnog postupka u iznosu od 1.684,80 KM, su odbijeni kao neosnovani.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Bihaću broj: 17 0 Rs 116603 24 Rsž od 25.04.2024. godine žalba tužene je uvažena, prvostepena presuda preinačena tako što je

odbijen tužbeni zahtjev u cijelosti, a tužiteljica je obavezana da tuženom naknadi troškove žalbenog postupka u iznosu od 421,20 KM, dok je zahtjev tužiteljice za naknadu troškova žalbenog postupka u iznosu od 360,00 KM, odbijen.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužiteljica pobija drugostepenu presudu s prijedlogom da se revizija dopusti po članu 237. stav (3) i (4) ZPP, revizija usvoji, pobijana presuda preinači i žalba tuženog na prvostepenu presudu odbije, uz naknadu troškova sastava revizije u iznosu od 1.474,20 KM i troškova cijelog postupka.

Odgovor na reviziju je podnesen s prijedlogom da se revizija odbaci kao nedozvoljena, uz naknadu troškova sastava odgovora na reviziju u iznosu od 421,00 KM.

Revizija je dopuštena i osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužiteljice za povrat na posao od 18.05.2021.godine i uspostava radno pravnog odnosa po ugovoru od 04.04.2018.godine.

Članom 237. stav (2) Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu ZPP) propisano je da revizija nije dozvoljena ako vrijednost pobijanog dijela pravomoćne presude ne prelazi 30.000,00 KM...

U konkretnom slučaju predmet tužbenog zahtjeva je nenovčano potraživanje zbog čega se kao vrijednost pobijanog dijela pravomoćne presude uzima vrijednost predmeta spora koja je u tužbi označena iznosom od 5.001,00 KM, iz čega proizilazi da nije ispunjen uslov za dopuštanje revizije kao vanrednog pravnog lijeka.

Revident predlaže dopuštanje revizije po članu 237. st. (3) ZPP kojom je propisana izuzetna mogućnost dopuštanja revizije u svim predmetima, ako Vrhovni sud Federacije ocijeni da bi odlučivanje po reviziji bilo od značaja za primjenu prava u drugim slučajevima.

Međutim, prema članu 237. stav (5) ZPP u takvoj reviziji stranka treba određeno naznačiti pravno pitanje zbog kojeg je reviziju podnijela, uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava koji se na njega odnose, te izložiti razloge zbog kojih smatra da je ono važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njenoj primjeni.

Iz sadržaja naprijed navedenih odredaba ZPP, jasno proizilazi da bi se moglo pristupiti ocjeni je li riječ o pravnom pitanju važnom za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana i s time u vezi dopuštenosti revizije, potrebno je da revizija sadrži slijedeća tri elementa: određeno navedeno pravno pitanje, da je riječ o pitanju o čijem rješenju ovisi odluka u konkretnom sporu i određeno navedeni razlozi zbog kojih revident smatra da je to pitanje važno za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana. U slučaju da je u reviziji izostao bilo koji od navedenih elemenata, nema pretpostavki za razmatranje takve revizije u smislu 237. st.(3) ZPP.

¹ Službene novine F BiH, br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15;

Revidentica u svojoj reviziji postavlja pravno pitanje:

1. „Da li podnošenje zahtjeva za povrat na posao sukladno članu 72. Zakona o radu FBiH pretpostavlja i odlučivanje o ukidanju odluke kojom je radnik udaljen s radnog mjesta ili je neophodno posebno podnijeti zahtjev za ukidanje odluke sukladno Zakonu o upravnom postupku FBiH?
2. Da li radnik – konkretno tužiteljica ovlašteno tražiti samo povrat na posao putem suda bez zahtjeva za ukidanje nezakonitog rješenja (vidjeti konačno opredijeljen tužbeni zahtjev na ročištu održanom 09.08.2023.godine) u situaciji kada poslodavac u toku prvostepenog postupka pred sudom, a nakon ukidanja odluke po odluci nadležnog suda ne odluči o njenom zahtjevu za povrat na posao?
3. Da li je radnika moguće privremeno udaljiti sa posla samo po osnovu otvaranja istrage protiv istog, ili se u konkretnom slučaju moraju primijeniti odredbe člana 19. Zakona o krivičnom postupku FBiH, odnosno da li je neophodno “sačekati” potvrđivanje optužnice prije ograničavanja prava iz radnog odnosa?”

U odnosu na postavljena pravna pitanja revizijski sud je imao u vidu činjenice utvrđene u toku postupka:

- Tužiteljica je sa tuženim imala zaključen ugovor o radu od 04.04.2018.godine na neodređeno vrijeme, za radno mjesto nastavnik bosanskog jezika i književnosti;
- Rješenjem Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 015030 Kpp 15 od 15.11.2019.godine prema osumnjičenima od 1. do 10., među kojima je pod tačkom 6. tužiteljica, određen je pritvor počev od 13.11.2019.godine u 11,10 sati, zbog postojanja osnovane sumnje da su počinili krivično djelo organizovani kriminal iz člana 342. KZ FBiH u vezi sa krivičnim djelom zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 383. KZ FBiH, krivotvorenje isprave iz člana 373. KZ FBiH, porezne utaje iz člana 273. KZ FBiH i pranja novca iz člana 272. KZ FBiH i to tužiteljica kao voditelj PU Centar za obrazovanje odraslih Vitaplus Cazin.
- Dana 18.11.2019.godine tužena je donijela rješenje o privremenom udaljavanju sa rada tužiteljice, kojim je određeno da će istoj pripadati naknada plaće u visini od polovine mjesečne plate koju je ostvarila u posljednja tri mjeseca počev od 14.11.2019.godine, pa do pravosnažnog okončanja krivičnog postupka koji je protiv nje pokrenut i u kojem je određen pritvor za krivično djelo zloupotrebe položaja i nezakonitog izdavanja srednjoškolskih i visokoškolskih diploma. Na to rješenje tužiteljica je uložila žalbu o kojoj je Školski odbor odlukom od 21.02.2020.godine istu odbio kao neblagovremenu;
- Rješenjem Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 015030 20 Kv 4 od 10.01.2020.godine tužiteljici, kao jednoj od osumnjičenih, izmijenjena je mjera sigurnosti tako da je ukinut pritvor, a izdata zabrana sastajanja sa svjedocima poimenice navedenim u rješenju, uz prijetnju da ukoliko prekrše tu mjeru, osumnjičenima se može odrediti pritvor;
- Dana 21.02.2020.godine Školski odbor tužene je donio odluku kojom odbija žalbu tužiteljice na rješenje od 18.11.2019. zbog neblagovremenosti;

- 15.4.2020. godine tužiteljica podnosi zahtjev tuženoj za povrat na posao jer protiv nje nije pokrenut krivični postupak;
- 12.5.2020. godine tužena dostavlja odgovor na zahtjev sa obrazloženjem da se u KJT Bihać i dalje vodi istraga, što dokazuje da se vodi krivični postupak;
- Uvjerjenjem Općinskog suda u Cazinu od 07.05.2021.godine potvrđeno je da za tužiteljicu pred sudovima u BiH nije podignuta optužnica koja je stupila na pravnu snagu, odnosno nije potvrđena optužnica, niti je izrečena osuđujuću presuda....
- Dana 18.5.2021. godine, a zatim i 23.6.2021. godine tužiteljica se ponovo obratila tuženoj sa zahtjevima za povrat na posao, na koje je Školski odbor tužene dana 30.6.2021. godine odgovorio Izjašnjenjem iz koje proizilazi da njen zahtjev smatraju riješenim odlukom od 21.2.2020. godine, kao i da se nisu izmijenile okolnosti koje su dovele do donošenja rješenja jer se istražni postupak još uvijek vodi;
- Presudom Kantonalnog suda u Bihaću br. 01 0 U 017215 21 U od 16.11.2021. godine tužba tužiteljice je uvažena, Odluka Školskog odbora tužene br.31/21 od 30.6.2021. godine poništena i predmet vraćen drugostepenom organu na ponovni postupak;
- Dana 22.12.2021. godine Školski odbor je donio novu odluku kojom je odbacio žalbu tužiteljice od 11.2.2021. godine... Tužiteljica je podnijela tužbu za poništavanje i tog rješenja u upravnom sporu, ali je tužba odbačena.

Na temelju svih ovih činjenica prvostepeni sud nalazi da se protiv tužiteljice ne vodi krivični postupak, zbog čega nalazi zahtjev osnovanim.

Drugostepeni sud ocjenjuje da je rješenje o privremenom udaljavanju sa posla i dalje na snazi, jer tužiteljica nije pokrenula sudski postupak kojim bi se predmetno rješenje o privremenom udaljavanju stavilo van snage, te preinačava prvostepenu presudu i odbija zahtjev.

U odnosu na postavljena pravna pitanja koja su u međusobnoj vezi, revizijski sud nalazi da su određeno navedena, da je riječ o pitanjima o čijem rješenju ovisi odluka u konkretnom sporu i navedeni su razlozi zbog kojih su ta pitanje važna za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

U vezi sa tim pitanjima relevantna je primjena čl. 106 st.1. Pravilnika o radu tužene koja propisuje:

„Ako Škola sazna da je protiv uposlenika pokrenut i da se vodi krivični postupak za neko od krivičnih djela propisanih KZ BiH, KZ FBiH, KZ BD, KZ RS, Škola će udaljiti uposlenika od obavljanja poslova do obustave krivičnog postupka, odnosno najduže do pravomoćnosti sudske presude.“

Čl. 19. Zakona o krivičnom postupku Federacije BiH² je propisao:

² Službene novine FBiH br. 35/03,37/03, 56/03,78/04,28/05,55/06,27/07,53/07,9/09,12/10,8/13,59/14,74/20;

„Kada je propisano da pokretanje krivičnog postupka ima za posljedicu ograničenje određenih prava, ove posljedice, ako ovim zakonom nije drugačije određeno, nastupaju potvrđivanjem optužnice...“.

Naime, kako je direktor tužene donio rješenje o privremenom udaljavanju sa rada (dalje suspenziji) iz dva razloga: pokretanja krivičnog postupka i određenja pritvora zbog osnova sumnje u izvršenje nekih krivičnih djela, sa trajanjem do okončanja krivičnog postupka i sa platom u visini 1/2 prosječne mjesečne plaće u zadnja tri mjeseca, to je za tužiteljicu prestanak rada za vrijeme boravka u istražnom pritvoru obuhvaćen tim rješenjem. Nakon izlaska iz pritvora tužiteljica je pobijala rješenje o suspenziji, iz razloga što protiv nje nije podignuta i potvrđena optužnica, što znači da nisu nastupile pravne posljedice pokretanja krivičnog postupka, ali je Školski odbor tužene prvo žalbu tužiteljice odbio zbog neblagovremenosti, a u upravnom sporu koji je tužiteljica pokrenula za poništavanje tog rješenja, nadležni sud je konačnom odlukom u tužbu odbacio.

Tužiteljica je 14 mjeseci po prestanku mjere istražnog pritvora (koji je trajao od 18.11.2019.godine do 10.1.2021. godine), u kojem periodu nije donesena nikakva tužilačka odluka u vezi sa istragom, podnijela tuženoj zahtjev za zaštitu svojih prava povratkom na poslove koje je obavljala do donošenja rješenja o suspenziji.

Rješenje o suspenziji se zasnivalo na razlogu pokretanja krivičnog postupka protiv tužiteljice, pa je tumačenje ZKP u vezi sa pitanjem kada se pokreće krivični postupak, u ovoj parnici sporan, jer ZKP ne sadrži jasnu odredbu o tom pitanju, ali zato određuje da kada pokretanje krivičnog postupka ima za posljedicu ograničenje nekih prava, te posljedice nastupaju potvrđivanjem optužnice (čl. 19 ZKP).

Ograničavanje nekih prava u vezi pokretanja i vođenja krivičnog postupka mogu biti propisani i drugim zakonima, kao što je čl. 59 st.1.b) Zakona o državnoj službi FBiH i dr., koji propisuje preventivnu suspenziju kada je državni službenik u pritvoru, ali Zakon o radu, koji se primjenjuje na radno-pravni odnos tužiteljice i tuženog, kao i Pravilnik o radu tužene, takvu odredbu ne sadrže, već se samo čl. 106 st.1. Pravilnika o radu, suspenzija propisuje u slučaju pokretanja krivičnog postupka i traje do okončanja istog.

Istraga jeste faza krivičnog postupka, ali kako ZKP ne propisuje da se tom fazom postupka pokreće krivični postupak, kod činjenice da je tužiteljica izašla iz pritvora, čekala tužilačku odluku preko godinu dana, cijeneći standarde zaštite prava i sloboda čovjeka, kao i pretpostavku nevinosti (čl. 3.st.1 ZKP), pobijanje rješenja o suspenziji ne može biti uslov za odlučivanje o njenom novom zahtjevu za povratak na rad, jer je u postupku dokazala da protiv nje nije pokrenut nikakav krivični postupak, odnosno da nije podignuta i potvrđena optužnica za neko krivično djelo, niti se vodi u kaznenoj evidenciji osuđenih lica.

Stoga je o zahtjevu za povratak na rad od 18.05.2021.godine tužena trebala odlučiti kao o novom zahtjevu za zaštitu prava radnika, iz čl. 114 Pravilnika o radu tužene, sve na osnovu novih činjenica o njenom statusu, kao i pravilnom tumačenju odredbe čl. 106 st.1. Pravilnika o radu, u vezi čl. 19 ZKP.

U tom smislu je drugostepeni sud pogrešno primjenio materijalno pravo kada je odlučivanje o tužbenom zahtjevu tužiteljice uslovio pobijanjem rješenja o suspenziji, jer za takav pravni stav nema materijalno pravnog osnova.

Prilikom dopuštanja izuzetne revizije, po čl. 241 st.(2) ZPP, dozvoljeno je ispitivanje pobijane presude samo u dijelu kojim se pobija i samo zbog pitanja koje je važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njenoj primjeni, zbog čega revizijski sud nije ispitivao ostale razloge revizije.

Kako je u pobijanoj odluci drugostepenog suda pogrešno primjenjeno materijalno pravo, na što revizija osnovano ukazuje, to je revizijski sud, primjenom čl. 250 st.(1) ZPP, reviziju tužiteljice uvažio i drugostepenu presudu preinačio, tako što je žalbu tužene odbio i prvostepenu presudu potvrdio.

Odluka o troškovima postupka temelji se na primjeni člana 397.(1) ZPP, pa kako je prvostepena presuda potvrđena, to ostaje i odluka o troškovima prvostepenog postupka, s tim što se na teret tužene u ovom postupku dosuđuju i troškovi tužiteljice za sastav revizije u iznosu od 540,00 KM.

Zahtjev tužene za naknadu troškova sastava žalbe i odgovora na reviziju je odbijen jer nije uspjela u konkretnom sporu.

Predsjednica vijeća
Marijana Omerčaušević, s.r.